

Årsberetning Han Herred Havbåde 2024

Værftet

Året har stået i Ottos tegn. Peter Madsbøll havde meldt ud, at han ville gå på pension med udgangen af februar, så for lærlingene i værftet gjaldt det om at suge så meget af hans viden til sig som muligt. Bordlægningen af Otto var godt i gang, da der blev holdt afskedsreception for Peter d. 29. februar.

I marts blev René Danielsen udlært som svend, og Aksel Munk-Hansen fulgte efter i august. René overtog ledelsen af værftet efter Peter. Aksel er fortsat som svend, ligesom Andreas Skov er ansat som svend i et fleksjob. Anika Aggerholm er lærling, og i slutningen af september kunne vi byde velkommen til endnu en lærling Clara Thorngreen. Et af de helt centrale formål med havbådeværftet har fra starten været at kunne uddanne lærlinge i klinkbygning, så vi er rigtig glade for at have to undervejs. Desværre har vi også måtte sige nej til flere, der gerne har villet i lære på værftet. Det er jo meget positivt, at der er rift om at blive lærling hos os.

Arbejdet med Otto er gennem året skredet fremad med både at genskabe de nederste og formgivende bordgange, som i det gamle skib var vredet helt ud af sin oprindelige skrogform, og at tilpasse nye facongroede bundstokke indvendigt til den genskabte skibsbund. Det er en udfordrende og krævende opgave, især mht. agterenden, hvor bordgangenes opgave er at udforme og forene et ekstremt bredt fribord med en knivskarp bund under vandlinjen. Restaureringen foregår i et meget tæt samarbejde med Skibsbevaringsfonden, som oprindeligt valgte havbådeværftet til opgaven, fordi det viderefører den lokale, traditionelle ekspertise i at skabe en ønsket skrogform ved at faconskære og kantklemme hvert enkelt bord, så det bidrager til at frembringe den tredimensionelle form. Det er også Skibsbevaringsfonden, der på baggrund af vores ansøgninger har bevilget den største del af de penge, der hidtil er blevet brugt på Otto.

Der findes hverken gamle eller nyere skibstegninger af Otto, som blev 'bygget på klamp' af Julius Paulsen og hans lærlinge i Frederikssund. De arbejdede midt i et travlt miljø af bådebyggerier, hvorfra der udgik en lind strøm af joller og både til et stort marked, og hvis svende og lærlinge derfor blev ekstremt rutinerede og innovative ved at videreføre erfaringerne fra bygningen af den ene båd til den næste. Vi har derfor tilknyttet Jørgen Lindberg, der er pensioneret skibssingeniør – og i mange år har tegnet skibe på Karstens Skibsværft i Skagen, som stillede ham til rådighed for os til undervejs i processen at opmåle den store havbåd (HM 92 Goliat), så vi har dens byggemål og udformning tegnet og dokumenteret helt ned i detaljen til fremtidig brug. For at sikre dokumentation af det gamle skrogs (forvredne) mål, har Skibsbevaringsfonden betalt Jørgen for at måle skibet op

på en måde, som samtidig gør det muligt at skønne, hvilke hovedmål vi bør nærme os – ikke mindst i fribord og dæksplan - når vi genskaber skrogformen nedefra og op. Efterfølgende tegner Jørgen igen skibet, som det er genskabt af de klinkbyggede bordforløb, og på baggrund af disse tegninger, det oprindelige målerbrev samt med inspiration fra lignende fartøjer og John Walsteds erfaringer i Skibsbevaringsfonden, arbejder vi os skridtvis frem til, hvordan vi mener, at Ottos dæksplan og mastepacering oprindeligt har set ud, hvor meget ballast der skal i lasten for at opveje, at dammen er afløst af en tør last med stor bæreevne, hvilke bjælke- og kimingsvæger der skal i for at erstatte de gamle, skrog-stabiliserende damskod og damdæk, damtragt og ørestykker, samt hvordan en egnet motorinstallation skal se ud i det, der oprindeligt var et folkerum agter og senere maskinrum – uden at fremme en ny kølsprængning og uden at gøre skade på sejlegenskaberne. Otto var oprindeligt rigget med to master, men det er endnu ikke lykkedes os at finde hverken et mastespor i båden eller et foto af den fra den tid. Så vi leder fortsat efter billeder i arkiver og på museer.

Vi har arbejdet videre med, hvad Otto skal bruges til i fremtiden. Det er tanken, at den skal forblive på egnen og sejle i Limfjorden. Den bliver et foreningsskib med eget bådela, som foreningens andre bådela, samtidig bliver den efter planen også godkendt til at sejle med 12 passagerer. Det vil sige, at Otto-laget kan samarbejde med f.eks. forskellige uddannelsesinstitutioner om at få de unge med ud at sejle.

Der skal mange penge til at restaurere Otto og sikre den som et sejlene skib. Indtil efteråret 2024 var det Skibsbevaringsfonden og Orients Fond, der finansierede det, der indtil videre måtte betragtes som et kvalificeret eksperiment for at finde ud af, om det kunne lade sig gøre med traditionel klinkbygningskunst at genskabe en troværdig skrogform af nydannede bordforløb ved at løsne sammenhængskraften i det gamle forvredne skrog, lade det synke ned på en ny, ret køl og derpå udforme de første bordgange med sigte på at genskabe den form, som den gamle skibsbund må have haft. Inden vi havde fundet ud af, om dette lod sig gøre, ville det være uansvarligt at søge en stor almennyttig fond om den betydelige finansiering, som en fuld genopbygning ville kræve. Men da vi nærmede os sommer, var vi overbeviste om, at forsøget bar den frugt, vi havde håbet på, og som Peter havde satset hele sin byggekunst på at sætte i gang på den mest erfarne, nænsomme og kvalificerede måde året før. Derfor brugte Thomas Højrup og Pipsen en del af juli og det meste af august på at udarbejde en stor ansøgning til A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal med titlen *Lærende værft skaber uddannende fartøj*. Der blev søgt penge dels til selve restaureringen af Otto, dels til under restaureringen at åbne værftet en dag om ugen for skolebørn og andre unge. Lige før jul kom den glædelige besked, at A.P. Møllerfonden imødekom denne ansøgning og gav tilsagn om 8 mio. kr. Det var en god nyhed at gå på juleferie med.

Ung Havn

Havbådene og Jammerbugt Ungdomsskole har i 2024 indledt et samarbejde i regi af det landsdækkende projekt UngHavn, der er støttet af den A.P. Møllerske Støttefond. Projektet er forankret i Ungdomsskoleforeningen, men bygger videre på erfaringerne fra UngHavn i Holbæk.

Ideen med UngHavn opstod i Holbæk, hvor Ungdomsskolen, Nationalmuseet og Kystliv Holbæk gik sammen om at give unge mulighed for at prøve kræfter med det maritime liv og åbne de unges øjne for nye udviklingsmuligheder med afsæt i det fællesskab, som de praktiske opgaver og oplevelserne skaber. Projektet kører nu foruden i Holbæk og Slettestrand også i Hobro, Faaborg-Midtfyn, Middelfart, Svendborg, Guldborgsund og Helsingør.

Ideen er at igangsætte maritime ungeaktiviteter, der kan være med til at skabe et meningsfuldt fritidsliv med fokus på fællesskaber på tværs, der forhåbentlig viser vej til uddannelse og skaber samarbejder mellem i vores tilfælde havbådene, den kommunale ungdomsskole og ildsjæle.

Fra efteråret og hen over vinteren er der UngHavn hos havbådene hver torsdag fra 16-19 for unge mellem 12 og 25 år. Der bliver bygget på en lille udgave af en fladbundet kåg, men der er også tid til at hygge, drikke varm kakao og få noget at spise. Man kan også sy sin egen sejlmagertaske, ligesom der er bygget nogle pallemøbler.

Tilbygning til værftet

I 2023 genoptog bestyrelsen arbejdet med en tilbygning til værftet. Første gang den var på tegnebrættet var i 2017. Vi ventede på Kystdirektoratets afgørelse, der kom lige før nytår 2020, men de mellemliggende år var svære økonomisk for fiskeriet, så der var ikke nye bestillinger på kystbåde på vej. Derfor besluttede den daværende bestyrelse at sætte projektet på pause.

Med det store projekt omkring Otto, projektet UngHavn og 5 bådebyggere er pladsen i værftet mere end trang. Det er lykkedes Pipsen at skaffe fondsmidler for knap 2.4 mio. kr. til byggeriet. De består af tilsagn fra FLAG Jammerbugt, LAG Jammerbugt-Vesthimmerland, Norlys og en stor bevilling fra Realdania.

Kystdirektoratet skulle ansøges på ny, og dispensationen kom i hus. Ligeledes er der grønt lys fra kommunen med både landzone- og byggetilladelse, og vi forventer, at byggeriet kan komme i gang i løbet af foråret.

Regnskabsmæssigt er der fortsat styr på værftet, så det i 2024 har givet et overskud på godt 285 t.kr. efter skat. Det skyldes udover gode ordrer vores dygtige medarbejdere, at priserne er tilrettet, stram styring af materiale- og timeforbrug samt fokus på fakturering. Der er også fortsat strammet op, så vi undgår brug af unødigt tid på formidling, når der arbejdes for værftets betalende kunder.

Alt i alt kan vi sige, at med den sikre økonomi, vi har i forening og værft, er driften sikret til midten af 2027. Men allerede nu er vi i gang med at se på, hvordan der kan sikres arbejde efter det store Otto-projekt.

Bådelagene

Fangsten af fisk blev desværre ikke meget bedre i 2024. Det samme har gjort sig gældende i Thorupstrand, hvor kun godt 20% ud af 1000 tons rødspætter blev fanget. Men foreningsbådene har heldigvis alle været aktive. Alle bådene blev kølhalet i 2024, og det er dejligt at se de mange frivillige, der har tilknytning til havbådene.

Bådelagene gennemførte også sidste år i juni arrangementet fra Hav og Fjord til Bord. Det blev som de foregående år en stor succes, men det var svært at skaffe fiskene. Hovedsponsor for forbrugsvarerne var SuperBrugsen i Fjerritslev, og de to mikrobagerier DahlLuther ved Tranum og Ælt i Slettestrand sponsorerede brødet. Vi vil gerne takke sponsorerne og alle de mange frivillige, der stod for arrangementet.

Nordvest arrangerede også i 2024 sejlture for både nye og gamle medlemmer af havbådeforeningen. Vejret er som altid en udfordring, men det er dejligt, at der er mulighed for sejlture også for folk, der ikke er medlem af et bådelag.

Spillaget

Laget har været aktivt i arbejdet med spil, blok og wirer. Det skal de have mange tak for. Der bliver lagt rigtig mange frivillige timer i at holde spillet velfungerende. En stor udfordring er, at stranden konstant lægger til, så det store spørgsmål er, om det nu er tiden til at flytte spilhuset og standeren længere ned på stranden. Det kræver både finansiering og tilladelse fra Kystdirektoratet,

Formidling

I år har der igen været mange rundvisning og bl.a. arrangerer Fjerritslev Idrætscenter vandreture, hvor deltagerne kommer forbi Slettestrand og får en rundvisning. Det er dejligt, at frivillige vil tage sig af en stor del af disse, det skal de have mange tak for.

Derudover er der holdt åbent i værftet af frivillige hen over sommeren hver tirsdag i juli og august. Stor tak for den indsats også. Karsten Bindslev holder også ofte åbent, når vejret er til det – det skal han have tusind tak for også.

Endelig blev rapporten fra JAMBAY-projektet, hvor Thomas og Pipsen har udarbejdet analysen af de 7 forskellige fiskerikulturer i Skagerrak, også klar til at blive sendt til Fiskeridepartementet, så den kan indgå i forhandlingerne i EU om at forbyde bomtrawlsfiskeri i Skagerrak, fordi området er meget sårbart overfor tunge redskaber.

Lokalt samarbejde

Han Herred Havbåde indgår fortsat i lokale samarbejder bl.a. i Destination Svinkløv/Slettestrand – Thorupstrand samt i FiskeriLAG Jammerbugt. FiskeriLAG Jammerbugt bliver med udgangen af 2025 nedlagt.